

CBS PRINS WILLEM-ALEXANDER

Uniek samen groeien!

Beleid tegen pesten

Bewerkt door:

VPCO Hasselt

Versie	Status	Datum	Naam	Omschrijving
0.1	Concept	September 2024	Janita Visser	
0.1	Herzien	November 2024	Else Oosterhuis, Janita Visser en Corine van der Hoek	

Vastgesteld door:

Versie	Datum	Naam	Functie
0.1	November 2024	Janita Visser Corine van der Hoek Else Oosterhuis Leerkrachten	Intern Begeleider Directeur Vertrouwenspersoon Team PWA
0.2			
0.3			

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Wat is pesten?	4
Wat verstaan de kinderen onder pesten?.....	5
Signalen die kunnen duiden op pesten.....	5
Wat kun je in een school tegen pesten doen?	5
Aanpak op vijf niveaus	6
<i>Niveau 1: Leren omgaan met conflicten in de groep</i>	6
<i>Niveau 2: Bemiddeling</i>	7
<i>Niveau 3: Aanpak en opvang door de schoolleiding en de leerlingbegeleiding</i>	7
<i>Niveau 4: Een officiële klacht</i>	8
<i>Niveau 5: Aanpak in samenwerking met politie, justitie en HALT-bureau</i>	8
Stappenplan pestgedrag.....	9
Bijlage 1: Pestprotocol.....	10
Bijlage 2: Formulier Pesten/ ongewenst gedrag ‘Dit kan niet’	12

Inleiding

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Veel leerlingen in Nederland zijn slachtoffer van pestgedrag. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pester. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van jongeren, in het bijzonder door de ouders en door de leerkrachten.

De school moet daarom een beleid ontwikkelen, dat het pestprobleem een halt toeroept, en wel op zo'n manier dat alle geledingen op één lijn komen en elkaar steunen, want samenwerking is van doorslaggevende betekenis voor een succesvolle aanpak.

In onze missie wordt het belang van een goede samenwerking genoemd:

De relaties die wij als school aangaan, willen wij aangaan op basis van vertrouwen. Hierbij vertrouwen wij erop dat eenieder werkt vanuit de juiste intenties. Met juiste intenties bedoelen we dat iedereen gericht is op groei en relatie.

Pesten is een probleem van iedereen. Daarom gaan wij een relatie aan met ouders, externen en de gemeenschap. Wij geloven erin dat we samen sterker staan, meer bereiken en op deze wijze samen kunnen schitteren.

Een goed contact en een goede samenwerking is rondom pestgedrag zeker noodzakelijk. Pestgedrag is een probleem wat ons allen raakt, ook de ouders. Daarom zullen we rondom pestgedrag al snel het contact met de ouders zoeken om zodoende samen tot een effectieve oplossing te kunnen komen.

Ook situaties waarbij het pesten niet direct in het schoolgebouw of tijdens de schooltijden plaatsvindt, vallen onder de verantwoordelijkheid van de school, zoals de pauzes o.l.v. ouders en als de kinderen op weg zijn van school naar huis en omgekeerd.

Als er situaties op social media plaatsvinden, dan proberen we als school hierin te ondersteunen.

Wat is pesten?

Vaak noemen kinderen speels plagen of hinderen al 'pesten'. Want wat de plagers leuk vinden, hoeft voor de geplaagde niet leuk te zijn. Maar bij echt 'pesten' is er meestal meer aan de hand. Bij echt pesten gaat het om een combinatie van:

- machtsverschil: de gepeste is jonger, kleiner, minder sterk, minder machtig of staat tegenover een meerderheid;
- schade: er ontstaat lichamelijke, materiële en/of geestelijke schade;
- langdurig: het pesten houdt niet na één keer op, maar gaat lange tijd door;
- herhaald: het gaat vaak om dezelfde pester(s) die het op één slachtoffer gemunt heeft/hebben;
- opzet: de pester weet meestal heel goed dat het om pesten gaat, maar gaat er (zoveel mogelijk buiten het zicht van de leraren en de leiding) bewust mee door.

Bij ernstige en langdurige gevallen van pesten is er in feite sprake van 'herhaald geweld'.

Maar hoe dan ook: pesten is een vorm van geweld en gebruik van geweld is in een school niet acceptabel.

Wat verstaan de kinderen onder pesten?

Kinderen verstaan onder pesten meestal:

- iemand doet iets expres;
- het is tegen mij gericht;
- ik vind het vervelend;
- ik word buitengesloten.

Bijvoorbeeld: zogenaamde grapjes, spullen afpakken, bijnamen geven, plaats afnemen, duwen en vechten, buitensluiten, bang maken enzovoort. Je hebt daar dagelijks mee te maken. Maar of het nu 'echt' pesten is of 'onecht' pesten: het feit dat het slachtoffer daar hinder van heeft, is al reden genoeg om er iets aan te doen.

Signalen die kunnen duiden op pesten

Zonder dat een kind letterlijk zegt dat het gepest wordt, kunnen de onderstaande signalen op pesten duiden:

- vaak alleen staan in de pauze
- tijdens de pauze bij de pleinwacht gaan staan
- een spel is 'toevallig' steeds net begonnen als hij/zij erbij komt
- vaak alleen of met jongere kinderen spelen
- niet naar buiten willen op school
- zuchten, piepen en steunen van andere kinderen, als het betreffende kind een idee oppert, dat wel geaccepteerd zou worden indien een ander kind dat idee aangedragen zou hebben
- indien andere kinderen alles maar stom vinden van het betreffende kind, over hem haar roddelen, negatief reageren op zijn of haar fouten
- het kind niet meer naar school wil, of aangeeft zich ziek te voelen
- het kind prikkelbaar is
- zich opsluit in huis
- nooit uitgenodigd wordt op partijtjes van klasgenoten
- treuzelen met naar huis gaan

Indien er sprake is van één of meer signalen kan het kind gepest worden. Probeer erachter te komen of de vermoedens kloppen, of dat er iets anders aan de hand is. Ook bij ontkenning is het goed om tegen het kind te zeggen, dat hij of zij altijd welkom is, indien er problemen zijn. 65% van de kinderen vertelt het niet thuis.

Wat kun je in een school tegen pesten doen?

In een veilige school kun je te vaak plagen, vervelende grapjes maken of een begin van pesten nooit helemaal uitsluiten. Maar je kunt er als team samen met de leerlingen wel voor zorgen dat het niet tot langdurig pesten of herhaald geweld komt. Je kunt beginnend pesten snel signaleren en in een vroeg stadium stoppen.

Dat vraagt van alle leerlingen dat ze leren tijdig “Nee” en “Stop” te zeggen en de geweldloze bemiddeling van anderen inroepen als het pesten niet stopt. Het vraagt van pesters en de meelopers dat ze leren het “Nee” en “Stop” van een ander te respecteren en ook werkelijk stoppen. Het vraagt van de omstanders dat ze leren tijdig en zonder geweld tussen beiden te komen door de dader aan te spreken of de hulp van volwassenen in te schakelen. Het vraagt van de volwassenen dat ze pesten en de hulpvraag van leerlingen en ouders serieus nemen. Want: niet de dader of de omstanders bepalen wat je hindert, angstig maakt of pijn doet. Dat bepaal je als slachtoffer zelf.

Aanpak op vijf niveaus

Vanuit die gedachte kan elke school op 5 niveaus werken aan het voorkomen en aanpakken van pesten.

Die niveaus zijn:

1. Leren omgaan met conflicten in de groep
2. Bemiddeling
3. Aanpak en opvang door de schoolleiding en de leerlingbegeleiding
4. Een oplossing via vertrouwenspersoon en klachtencommissie
5. Aanpak in samenwerking met politie, justitie en HALT-bureau

Op elk van de vijf genoemde niveaus kan de school pesten aanpakken. Het is belangrijk dat de ouders daarbij telkens nauw worden betrokken.

- Bij 1: de ouders van alle leerlingen als het gaat om afspraken over omgaan met elkaar in de groep.
- Bij 2: de ouders van de leerlingen die hun ruzie via bemiddeling proberen op te lossen.
- Bij 3, 4 en 5: de ouders van de gepeste leerling en die van de pesters en meelopers.

Hieronder bespreken we de vijf niveaus van preventie en aanpak in het kort. Door veel aandacht te besteden aan de eerste twee niveaus, kan een school voorkomen dat pesten uit de hand loopt.

Niveau 1: Leren omgaan met conflicten in de groep

In de groep kun je samen met de leerlingen werken aan de concrete invulling van een gedragscode tegen geweld. De vier kernen daarvan zijn:

- **Respect:** Hoe tonen we elkaar respect? Waar merkt een ander aan dat je haar/hem respecteert? Wat is niet respectvol? Enz.
- **Niet over de streep:** Waar leggen we de grens tussen wat wel en niet acceptabel is? Wat is ‘normaal’? Hoe maken we daar omgangsregels van? Hoe houden we in de gaten dat iedereen zich daaraan houdt?
- **Aanspreekbaar:** Hoe spreken we elkaar in de klas aan? (werken met groeten, contact maken, complimenten geven, vragen stellen en aanspreken).
- **Zonder geweld:** Hoe kunnen we conflicten oplossen zonder geweld te gebruiken?

Het eenmalig afspreken van gedragsregels of een anti-pestprotocol is niet voldoende. Het gaat ook om het trainen van sociale vaardigheden en het leren conflicten zonder geweld op te lossen. Het

werken daaraan kan een onderdeel vormen van de begeleiding in alle lessen. Het vraagt in school voortdurende aandacht van allen.

Het is daarom belangrijk dat afspraken over de dagelijkse omgang met elkaar door de leerlingen zelf worden gecontroleerd en dat er dagelijks/wekelijks ruimte is om het functioneren ervan samen te bespreken. Dit doen we concreet door aan het begin van het jaar met elkaar, leerlingen en leerkrachten, groepsregels op te stellen. We gebruiken de methode KWINK om sociale vaardigheden te trainen. Ook is PBS helpend om op een positieve manier goed om te leren gaan met regels. Daarnaast wordt er jaarlijks in groep 7 of 8 de training van Stichting Vechterweerd aangeboden; We kennen het ook wel als het 'Marietje Kessels project'. Dit is gericht op het opbouwen van persoonlijke weerbaarheid.

Het groepsgesprek of de kring biedt dan de ruimte om elkaar complimenten te maken, vragen te stellen of aan te spreken. Voor leerlingen die licht ontvlambaar zijn en voor leerlingen die zich terugtrekken of te gemakkelijk laten overdonderen door anderen kan de school aparte trainingen verzorgen.

Niveau 2: Bemiddeling

Als de pesters niet stoppen heeft het gepeste kind recht om de geweldloze bemiddeling van anderen te vragen. Dat is geen klikken of klagen, het is een geaccepteerde manier om je tegen pesten of geweld te verdedigen. Kinderen die niet om hulp durven te vragen, kunnen dit ook anoniem aan de leerkracht doorgeven. Daarom moet de school ervoor zorgen dat leerlingen met hun vragen om bemiddeling terecht kunnen bij iemand die goed luistert en kan bemiddelen. Elke groepsleerkracht zou die rol moeten kunnen vervullen. Want de meeste kleine ruzies en de eerste aanzetten tot pesten zijn meestal in de sfeer van de groep oplosbaar. Ook is er binnen de school de mogelijkheid om de vertrouwenspersoon om hulp te vragen. Dat kan door deze persoon aan te spreken of een briefje in de daarvoor bestemde brievenbus te doen. Dit kan anoniem of met naam.

Niveau 3: Aanpak en opvang door de schoolleiding en de leerlingbegeleiding

Een stapje te ver gaan of te weinig rekening houden met een ander, is iets dat bij het opgroeien hoort. Kinderen experimenteren met hun relaties en hun gedrag en gaan dan wel eens een stap te ver. De ouders moeten dan een stap terug doen en een oplossing zoeken voor de schade die ze hebben veroorzaakt. Niet wie zich onveilig voelt, maar degenen die het voor anderen onveilig maken, moeten hun gedrag veranderen.

Bij de lichte gevallen kunnen scholen daarbij een 'No blame'-aanpak toepassen. Het gaat daarbij niet om straffen, maar om ruimte voor ouders en meelopers om een andere richting te kiezen: ze kunnen dan positieve plannen maken om hun gedrag te veranderen en de situatie voor de gepeste leerling(en) prettiger en veiliger te maken. In ernstige gevallen van pesten is het soms nodig dader en slachtoffer tijdelijk van elkaar te scheiden door schorsing. De schorsing kan worden gebruikt om na te gaan welke oplossing er mogelijk is.

Meer nog dan een consequentie, kan daarbij een herstelprocedure positief werken:

- schulderkenning door de pester en;
- een oprecht gebaar van de pester in de richting van de gepeste om schade te herstellen of aan het herstel van een veilige situatie bij te dragen.

Als zoiets niet lukt, of niet mogelijk is, kan het nodig zijn de pester(s) over te plaatsen naar een parallelklas of naar een andere school. Het uitgangspunt blijft dat degenen die het voor anderen onveilig maken dan zullen moeten vertrekken.

Niveau 4: Een officiële klacht

Ons bestuur heeft interne contactpersonen aangesteld, een klachtenregeling opgesteld en is aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie voor het Christelijk Onderwijs¹. Mochten ouders vinden dat het pestprobleem niet naar tevredenheid is opgelost dan bestaat de mogelijkheid om via de klachtenprocedure tot een oplossing te komen. Elke school beschikt over een exemplaar hiervan.

Niveau 5: Aanpak in samenwerking met politie, justitie en HALT-bureau

Bij ernstige en langdurige gevallen van pesten, bijvoorbeeld bedreigingen, bestaat de mogelijkheid voor de ouders en voor de school om contact op te nemen met de politie. Wat buiten school niet mag volgens de wet, mag binnen de sfeer van de school ook niet. Het kan van belang zijn extreme pesters in een vroeg stadium duidelijk te maken hoever zij over de streep zijn gegaan en dat zoiets niet alleen in school, maar ook in de maatschappij verboden is. De school dient bij aangifte het bestuur hierover in te lichten. Goed overleg tussen de betrokken instanties is vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid van groot belang voor de aanpak en het bestrijden van pestgedrag.

¹ <https://www.geschillencommissiesbijzonderonderwijs.nl/commissies/klachten/landelijke-klachtencommissie-voor-het-christelijk-onderwijs>

Stappenplan pestgedrag

Bij een peestsituatie gaan we uit van de volgende stappen. Bij een hoge mate van urgentie kunnen de stappen versneld uitgevoerd worden.

Bijlage 1: Pestprotocol

Door ondertekening van het protocol en de gedragsregels verplichten personeel, ouders en kinderen mee te werken aan de veiligheid in de school door pestgedrag te voorkomen en te bestrijden. Het protocol wordt elke 3 jaar geëvalueerd en ondertekend.

Wij vinden het van groot belang een onderwijsprotocol tegen pesten te hanteren, omdat het via samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aanpakt en daarmee het geluk, het welzijn en de toekomstverwachtingen van de kinderen daadwerkelijk verbetert.

Basisschool CBS Prins Willem Alexander

Het protocol beoogt via samenwerking van alle betrokkenen van CBS Prins Willem Alexander het probleem van pestgedrag bij kinderen serieus te nemen. Het wordt aangepakt en daarmee willen we het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van kinderen daadwerkelijk verbeteren.

De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende:

1. Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Veel leerlingen in Nederland zijn slachtoffer van pestgedrag. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pester. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van jongeren, in het bijzonder door de ouders en door de leerkrachten.
2. Bestuur en directie dienen om een passend en afdoend antwoord te vinden op het probleem pesten, uit te gaan van een zo goed mogelijke samenwerking tussen ouders, leerkrachten en leerlingen, gebaseerd op afgesproken beleid dat gericht is op samenwerking.
3. Onze school wenst een samenwerking als bedoeld onder 2 ook daadwerkelijk aan te gaan, te stimuleren en levend te houden.
4. De ondertekenaars van dit protocol verbinden zich daarom het volgende te doen:
 1. Een aanpak via het werken volgende de "vijfsporenaanpak" bestaande uit:
 - hulp aan het **gepeste kind**, in de vorm van adviezen en (in sommige gevallen) van een sociale vaardigheidstraining;
 - hulp aan de **pester**, in de vorm van een sociale vaardigheidstraining, een cursus in het omgaan met agressie of andere vormen van hulp
 - hulp aan de **zwijgende middengroep**, in de vorm van het activeren en het bewustmaken van de kracht van de groep;
 - hulp aan de **leerkracht**, in de vorm van achtergrondinformatie/begeleiding over het verschijnsel, zoals signalen, oorzaken, gevolgen en concrete (preventieve en curatieve) aanpakmogelijkheden;
 - hulp aan de **ouders**, in de vorm van achtergrondinformatie en adviezen.
 2. Het bewust maken en bewust houden van de leerlingen van het bestaan en de zwaarte van het probleem.

3. Een gerichte voorlichting aan alle ouders van de school bijvoorbeeld d.m.v. een thema-avond of de schoolkrant.
4. Zorgen voor een dusdanige relatie tussen leerling en leerkracht dat er sprake is van vertrouwen.
5. Het aanleggen van toegankelijke, goede informatie over het probleem pesten zowel voor leerlingen als leerkrachten en ouders.
6. Overleg voeren en eventueel samenwerking te zoeken met andere scholen in de buurt over de aanpak van het pesten.
7. De ondertekenaars verklaren zich bereid tot deelname aan een tussentijdse evaluatie door de school binnen drie jaar.
8. Het beleid tegen pesten en het pestprotocol is op de website in te zien.

Naam school	CBS Prins Willem-Alexander
Adres	Pr. Marijkestraat 1, Hasselt
Tel	038-4771358
E-mail	info@cbs-pwa.nl
Getekend namens:	
<i>Het bevoegd gezag</i>	C. van der Hoek (directeur)
<i>Het personeel</i>	Danielle Poolman, Sanne Hooikammer (personeelsgeleding MR)
<i>De medezeggenschapsraad</i>	Corliena Buter, Jannine Würsten (oudergeleding MR)

Bijlage 2: Formulier Pesten/ ongewenst gedrag ‘Dit kan niet’

Naam leerling	
---------------	--

(Digitaal in- en aanvullen en de laatste versie opslaan in Parnassys)

FASE 1 (verantwoordelijkheid leerkracht, ouders)

Datum	Signaal	
		<i>Time-out</i>
		<i>Nablijven en schriftelijke opdracht</i>
		<i>Melding naar ouders</i>
		<i>Gesprek bewustwording</i>
		<i>Afspraken gedragsverandering (pestcontract)</i>

FASE 2 (verantwoordelijkheid leerkracht, directie, vertrouwenspersoon, ouders)

Datum	Signaal	
		<i>Gesprek met ouders op school (verslag leggen, afschrift naar ouders)</i>

FASE 3 (verantwoordelijkheid vertrouwenspersoon, ouders)

Datum	Signaal	
		<i>Plaatsing in een andere klas</i>

FASE 4 (verantwoordelijkheid directie, leerkracht, ouders)

Datum	Signaal	
		<i>Schorsing</i>

FASE 5 (verantwoordelijkheid directie, bestuur, ouders)

Datum	Signaal	
		<i>Verwijdering</i>